

POLİTİKA DOKÜMANI

BAŞLIK:

Hayata Destek Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası

AMAÇ VE AÇIKLAMA:

Bu politika, Hayata Destek Derneği'nin iş yeri politikaları, prosedürleri ve program dahilindeki uygulamalarına ilişkin toplumsal cinsiyet eşitliği taahhüdünü beyan eder.

EKLER:

EK 1: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Odak Kişisi Görev Tanımı (ToR)

EK 2: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Çalışma Grubu Görev Tanımı (ToR)

UYUM GEREKLİLİKLERİ:

Hayata Destek Tüzüğü, Hayata Destek Davranış Kuralları, Hayata Destek Cinsel Sömürü, İstismar ve Tacizden Koruma Politikası (PSEAH), Hayata Destek Çocuk Güvenliği Politikası, Hayata Destek Çocuk Güvenliği Davranış Kuralları, Veri Koruma ve Gizliliği Politikası ve Hayata Destek İnsan Kaynakları Yönetmeliği, Hayata Destek Toplumsal Cinsiyeti Ana Akımlaştırma Stratejisi'ni tamamlamaktadır. Tüm departmanların kılavuz ve prosedürleri bu politikayla uyumludur.

**ADAPTASYON
PROSEDÜRÜ:**

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası, Hayata Destek tüzüğü uyarınca Yönetim Kurul'unca onaylanmıştır. Hayata Destek Yönetim Kurulu Başkanı'nın imzasının ardından yürürlüğe girer. Ardından, İnsan Kaynakları Departmanı'nın veri tabanında Türkçe, İngilizce, Arapça ve Kürtçe olarak paydaşların erişimine açık olur. İletişim ve Kaynak Geliştirme Departmanı, TCE politikasının özetini tüm paydaşlara en uygun ve erişilebilir şekilde iletilmesinden sorumludur.

**BU POLİTİKANIN
KAPSAMI:**

Politika, Hayata Destek'in tüm üyelerini, çalışanlarını, temsilcilerini, danışmanlarını, stajyerlerini, gönüllülerini ve Hayata Destek'e mal ve hizmet sağlayarak kurumu temsil eden herkesi kapsadığı gibi, toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımıyla geliştirilen politikaları, prosedürleri ve programlarıyla Hayata Destek'in tüm hizmet sağladığı kişileri, ev sahibi toplulukları ve yetkilileri, yerel kurumları, gazetecileri, ziyaretçileri ve diğer bireyleri de kapsar.

SORUMLU TARAFLAR:

Hayata Destek Direktörü bu politikanın tümünün uygulanmasından ve takibinden sorumlu olmakla birlikte; politikanın uygulanmasından Hayata Destek'in tüm çalışanları sorumludur. Tüm yöneticiler ve ekip liderleri, ekiplerinin politika belgesini teslim almalarından ve uygulamalarını sağlamaktan bizzat sorumludur.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (TCE) Çalışma Grubu; Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Odak Kişileri politikanın uygulanmasına dair pratikte yaygınlaştırma ve izleme faaliyetlerinin takibinden sorumludur. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası'nın izleme ve değerlendirmesi Hayata Destek sahalarında TCE Odak Kişileri ile TCE Çalışma Grubu'nun sorumluluğunda olup, tüm sahalardaki uygulamalarla ilgili gelişmeler TCE Odak Kişileri tarafından Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Çalışma Grubu'na ve Kapasite Geliştirme Birimine aylık raporlarla sunulacaktır.

İnsan ve Kültür Departmanı ve Kapasite Geliştirme Birimi, çalışanların Hayata Destek Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası eğitiminin tamamlanmasından ve takibinden sorumludur.

Program Geliştirme ve Kalite Departmanı, politikanın yıllık uygulamasına ilişkin Toplumsal Cinsiyeti Anaakımlaştırma Stratejisi hazırlayıp, Hayata Destek Direktörüne sunulmasından ve bu stratejinin izleme ve değerlendirmesinin yapılmasından sorumludur.

DURUM:	<i>Hayata Destek Politika ve Prosedürleri içinde yer alır</i>
YÜRÜRLÜK:	<i>Kasım, 2020</i>
SON REVİZYON:	<i>Kasım 2021, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikasının uygulamaya koyulmasını takip eden 1. yıl</i>
YAZAR(LAR):	<i>Gamze Karadağ, Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Danışmanı</i>
ONAYLAYAN:	<i>Sema Genel Karaoşmanođlu, Hayata Destek Direktörü</i>

POLİTİKA BEYANI

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası, Hayata Destek Derneği (Hayata Destek) bünyesinde çalışan ve Hayata Destek'in hizmet sağladığı tüm kadınların, erkeklerin, kız ve oğlan çocuklarının, LGBTİ+ bireylerin eşit fırsatlara ve kaynaklara erişmelerini, eşit muamele görmelerini, barışçıl bir ortamda bulunmalarını garanti altına almak için, ulusal ve uluslararası antlaşma ve belgelere dayanan asgari standartları ve mekanizmaları belirlemek konusunda Hayata Destek'in taahhüdünü ortaya koyar.

Hayata Destek, insan onurunu ve itibarını çalışmasının merkezinde tutar. Hayata Destek, ilkeleri gereği toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımını benimseyerek tüm çalışanlarına ve hizmet sağladığı kişilere güvenli ve huzurlu bir şekilde bir arada var olabilecekleri bir ortam sağlamakla yükümlüdür. Hayata Destek bu politika ile, çalışanlarının bu taahhüdü benimseyerek, çalışma arkadaşlarına ve hizmet sağladığı kişilere olan sorumluluklarının farkındalığıyla çalışmalarını ve güvenli, eşitlikçi ve barışçıl çalışma ortamını sürdürmesini bekler.

Hayata Destek, cinsiyete duyarlı ve insan hakları temelli yaklaşımı kurumsal ve insani yardım eylemlerine dâhil eder; tüm kadın, erkek, kız çocukları ve oğlan çocukları, LGBTİ+ bireyler ile afet ve çatışmadan etkilenen toplulukları ve insani yardım çalışanlarını da kapsayacak şekilde bir arada yaşam temeli oluşturur.

Hayata Destek, çalışanları ve hizmet sağladığı kişiler için ayırım gözetmeme ilkesiyle; ırk, cinsiyet, renk, dil, din, inanç, politik düşünce, köken, engeli olma durumu, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ifade biçimi, tıbbi durum, medeni durum, yaş gibi çeşitliliklerin farkında olarak herkese eşit fırsatların tanınmasını taahhüt eder. Hayata Destek aynı zamanda çalışanlarının ve hizmet sağladığı kişilerin; kadınların, kız çocuklarının, erkeklerin, oğlan çocuklarının, LGBTİ+ bireylerin ve diğer hassas grupların kendi içlerindeki deneyim çeşitliliğini ve toplumsal cinsiyete dayalı farklı etkilenme biçimlerini gözetir; toplumsal cinsiyet eşitliğini temel alan çalışmalar yürütür.

Hayata Destek, çalışma ilkeleri gereği çalışanlarının iyilik halini gözetir. Çalışanlarının sağlığını korumak ve esenliğini sağlamak için, çalışma ortamlarını çalışanlarının cinsiyete dayalı ihtiyaçlarını ve hassasiyetlerini göz önünde bulundurarak oluşturmaya özen gösterir.

Hayata Destek, yaşamın her alanında hizmet sağladığı kişilerin farklılıklarını ve cinsiyete dayalı hassasiyetlerini gözetir; kendi kararlarını alabilecekleri, kendilerini geliştirebilecekleri ortamlar yaratmak için kurumun yeteneklerini güçlendirir, sürdürülebilir kalkınma ve barışa katkı sağlamayı hedefler.

Hayata Destek, acil yardım çalışmaları (aynı ve nakdi dağıtımlar), su/hijyen/sanitasyon, psiko-sosyal destek/koruma, eğitim ve geçim kaynaklarının geliştirilmesi gibi farklı faaliyet alanlarında toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımını göz önünde bulundurur. Kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini ve toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefleyen programlara öncelik verir ve yürütür. Kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesini hedefleyen proje ve programları yürütemeyeceği durumlarda dahi, programlarında toplumsal cinsiyetin ana akımlaştırılmasına özen gösterir. Programlarını ve operasyonlarını yürütürken çalışanlarının ve hizmet sağladığı kişilerin güvenliğinin sağlanması en öncelikli konudur; kasıtlı veya kasıtsız olarak toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz bırakılmalarına neden olabilecek her türlü eylemi veya eylemsizliği yasaklar ve olası zarar görülebilirlik risklerinin azaltılması için önlemler alır.

Hayata Destek Yönetim Kurulu, kurumun tüm yapılarında ve yürütülen operasyonlarda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını ön koşul olarak kabul eder. Çalışanlarının ve hizmet sağladığı kişilerin güvenliğinin sağlandığı, cinsiyet temelli farklılıklarının gözetildiği ve temel insan hakları çerçevesinde iyilik hallerinin gelişmesi için eşit kaynaklara ve fırsatlara erişimlerinin sağlandığı bir çalışma anlayışıyla programların yürütülmesini taahhüt eder. Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda kurumsal kapasitenin bütüncül bir

yaklaşım ile güçlenmesi için, tüm çalışanların ve hizmet sağlanan kişilerin ihtiyaç ve taleplerinin periyodik olarak değerlendirilerek çalışmaların yürütüldüğünden emin olur. Yönetim Kurulu, toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi için yapılacak çalışmalar, hazırlanacak projeler ve yürütülen programlarla ilgili toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe planlamasının yapıldığından emin olunmasını; fon geliştirme sürecinde kaynakların bir kısmının bu amaca ayrılmasını sağlar.

Bu politika kapsamındaki tüm kişiler bu politikayı okumayı, anlamayı ve hem profesyonel hem de özel hayatlarında bu politikaya uymayı taahhüt eder. Cinsel sömürü, istismar, taciz ve mobbing dâhil herhangi bir toplumsal cinsiyete dayalı şiddet türüne yol açabilecek her türlü eylem veya eylemsizlik, Hayata Destek'in tüm mensuplarına, ortaklarına ve ziyaretçilerine açıkça yasaklanmıştır. Söz konusu kişilerin bu politikadaki taahhütlere ve yükümlülüklerine uygun şekilde davranmaları beklenmektedir. 'Hayata Destek Davranış Kuralları', 'Çocuk Güvenliği Politikası', 'Cinsel Sömürü, İstismar ve Tacizden Koruma Politikası' ve 'İnsan Kaynakları Yönetmeliği' ile uyumlu olarak bu politikanın herhangi bir şekilde ihlali ciddi bir mesele olarak ele alınacak; sözleşmenin feshini de içeren disiplin yaptırımları ve/veya başka hukuki yollara başvurulması ile sonuçlanabilecektir. Çocuk Güvenliği Politikası'nın devamı olarak, Hayata Destek aşağıdaki prosedürleri benimsemiştir:

POLİTİKA İLKELERİ

- Toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımını asgari standart olarak Hayata Destek içinde desteklemek;
- Kadınların ve LGBTİ+ bireylerin güvenliğini önceleyen ve saygın hissettiği bir kurum kültürü oluşturmak;
- Kurum içerisinde toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcı tutum, davranış ve söylemleri ortadan kaldırmak ve toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı iletişimi güçlendirmek;
- Sektörel önceliklerde kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi için toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına hizmet eden programlar tasarlamak ve uygulamak;
- Tüm departmanlarda, yönetim seviyelerinde ve meslek gruplarında cinsiyet dengesi ve cinsiyet çeşitliliği gözetilerek, kadın ve LGBTİ+ bireylerin katılımını desteklemek;
- Programlarında, projelerinde, faaliyetlerinde kadınlar ve kız çocukları için güvenli alan oluşturmak ve bu yaklaşımla hizmet vermek;
- Programların ve projelerin geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı gözetilerek yürütülmesini sağlamak;
- Toplumsal cinsiyeti ana akımlaştırma sürecinde düzenli toplumsal cinsiyet analizi yapılmasını sağlayarak kadınların, erkeklerin, kız çocuklarının ve oğlan çocuklarının farklı etkilenme biçimlerinin, özel ihtiyaçlarının ve deneyimlerinin farkında olarak hizmetlere erişimleri ve kapasitelerinin güçlenmesi için kapsayıcı hizmet verdiğinden emin olmak;
- Toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefleyen program, proje ve faaliyetler yürütülmesi için çalışanların bilgi ve donanımını artırmak;
- Programlarının tüm aşamalarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını bir ilke olarak benimseyerek bu politikalarını hizmet sağladığı kişilerin ve çalışanlarının eşit erişimi için sürekli geliştirmek.

POLİTİKA DAYANAKLARI

Toplumsal cinsiyet eşitliği temel insan hakkıdır. Hayata Destek, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık ve şiddetin önlenmesi için 'BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi' (CEDAW), 'Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi' (İstanbul Sözleşmesi), 'İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi' ve ILO

(Uluslararası Çalışma Örgütü) Sözleşmeleri ile tanımlanan haklar, ilkeler ve taahhütlerle ilişkili yükümlülükleri kabul eder. Hayata Destek, T.C. Anayasası, 'Türk Medeni Kanunu', 'Türk Ceza Kanunu', 'İş Kanunu' ve '6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun' kapsamında tanımlanan haklar, ilkeler ve ilişkili yükümlülükler bağlamında yararlanıcılarını ve çalışanlarını bilgilendirmek, olası hak kayıpları ve ayrımcılık içeren uygulamaları önlemek ve yasal yükümlülüklerini yerine getirmekten sorumludur.

TEMEL TANIMLAR

Toplumsal Cinsiyet: Toplumsal cinsiyet, kadın ya da erkek, kız çocuğu ya da oğlan çocuğu olmaya dair toplumun ve kültürün yüklediği anlamlarla ilişkili roller, öğrenilmiş davranış ve beklentilere işaret etmek için kullanılmaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsler arasındaki eşitsiz ilişkilerin toplumsal anlamlarına dikkat çekerek cinsiyetin sadece biyolojik bir özellik olarak algılanmasını reddeder. Kavram, kadınlık ve erkekliğin toplumsal olarak kurulan, öğrenilen kalıplar olduğuna işaret eder ve bu kalıpların yere, zamana, ailenin durumu gibi etkenlere bağlı olarak değişebileceğini vurgular. Bütün kadınlar ve bütün erkekler için tek bir kalıp yoktur; farklı kadınlık ve erkeklik kalıpları vardır. Bu nedenle, toplumsal cinsiyet sadece kadınlarla erkekler arasındaki ilişkilere değil, bütün toplumsal ilişkilere cinsiyet ilişkileri açısından da bakar. Toplumsal cinsiyete duyarlı çalışmalarda, farklı cinsel yönelimlerin hesaba katılması ve LGBTİ+ bireylere yönelik ayrımcı tutumların dikkate alınması gerekir.

Cinsiyetçi bakış açısı, özel ve kamusal alanın her düzeyinde ortaya çıkar. Örneğin; aynı iş yapan bir erkeğe göre kadının ya da LGBTİ+ bireyin daha düşük ücret alması ya da zor iş bulması gibi, siyasette dışlanması veya sınırlı yer alması vb.

Toplumsal cinsiyet, ırk, sınıf, etnik köken, cinsel yönelim ve yaş gibi farklı toplumsal katmanlarda karşımıza çıkar; toplumsal kimliklerin inşasını ve cinsiyetler arasındaki ilişkinin altında yatan eşitsiz yapıyı anlamamıza yardımcı olur.

Cinsiyet Roller: Cinsiyet rolleri, kültürel normlara ve geleneklere göre kadınlara, erkeklere, kız çocuklarına ve oğlan çocuklarına uygun veya uygun olmadığı atfedilen davranışlar, tutumlar ve hareketlerdir. Cinsiyet rolleri ne sabit ne de evrenseldir; kültür, çağ, sosyal sınıflara, sosyo-ekonomik duruma, etnisiteye, cinsel yönelime, dine, yeteneğe ve sağlık durumu vb. faktörlere ve sosyal kimliklere göre değişiklik göstermektedir. Cinsiyet rolleri ve eşitliği ayrıca şehirleşme süreci veya endüstrileşmeye bağlı olarak değişebilir. Bu yüzden cinsiyet rollerinin değişken doğası dikkatli ve sürekli bir cinsiyet analizini gerektirir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Toplumsal cinsiyet eşitliği kadınların, erkeklerin, kız ve oğlan çocuklarının, LGBTİ+ bireylerin, kısacası tüm insanların sosyal, ekonomik ve politik kaynaklara erişimleri ve bu kaynakların kontrolleri üzerinde eşit fırsatlara sahip olmalarını; bu haklarının da yasalarla korunmasını ifade eder. Bu, tüm insanların çeşitli farklılıklara sahip olmalarına rağmen çıkarlarını, ihtiyaçlarını ve önceliklerini dikkate almak ve cinsiyet kimliği çeşitliliğini fark etmek anlamına gelmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden çok daha fazla etkilenen kadınların ve kız çocuklarının haklara, kaynaklara, hizmetlere ve fırsatlara erişimlerinin önündeki engellerin ortadan kaldırılmasını hedefler. Ayrıca kadınların ve erkeklerin kaynaklara eşit şekilde erişebilmelerini sağlanmayı ve herkese adil muamele edilmesini hedefler. Bu muamele eşit ya da farklı olabilir ancak neticede haklar, sağladığı yararlar, getirdiği zorunluluklar ve fırsatlar açısından cinsiyetler arasında denge sağlanmalıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliği, özellikle kadınların ve kız çocuklarının hak, kaynak, hizmet ve imkânlardan yararlanabilmesi amacıyla alınması gereken özel önlem ve kararlara meşruluk kazandırır.

Toplumsal cinsiyet eşitliği insan hakları ilkesi olup, sürdürülebilir ve insan merkezli kalkınma için ön koşuldur.

Toplumsal Cinsiyet Kimliği: Toplumsal cinsiyet kimliği, her kişinin içinde hissettiği ve bireysel cinsiyet deneyimlerine dayanan, doğumla belirlenen cinsiyet kimliklerine uyma ya da uymama durumudur. Cinsiyet kategorilere ayrılırken, genellikle basite indirgemek için kadın, erkek, kız çocuğu ve oğlan çocuğu denir. Fakat birçok farklı cinsiyet kategorisi olabilmekte ve bunlar dünyanın her yerinde yetişkinler ve çocuklar tarafından deneyimlenmektedir.

Heteroseksüel, aseksüel, LGBTİ+ gibi farklı cinsiyet kimliklerinin göz önünde bulundurulması ve tüm çalışmalarda desteklenmesi kritik önemdedir.

Cinsel Yönelim: Kişinin duygusal ve cinsel olarak kime yöneldiğini, kiminle birliktelik yaşamak istediğini ifade eder. Kişi hemcinsine, diğer cinsiyete ya da tüm cinsiyetlere yönelik duygusal ve cinsel çekim duyabilir; birliktelik yaşamak isteyebilir.

Cinsiyet kimliği kişinin kendi cinsiyetine yönelik bedensel, zihinsel ve psikolojik özelliklerinin bütününe ifade ederken, cinsel yönelim kiminle duygusal ve cinsel paylaşım yaşamak istediğiyle ilgilidir. Yani cinsiyet kimliği içe dönük, cinsel yönelim dışı dönük özellikleri ifade eder.

Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık: Bireyin, sosyal açıdan yapılandırılmış cinsiyet rolleri ve normlarına dayalı olarak insan haklarından yararlanmasının tümüyle engellenmesi ya da herhangi bir ayrıma, dışlanma veya kısıtlamaya maruz bırakılmasıdır.

Ayrımcılık, cinsiyet kalıplarının varlığını sürdüren en önemli araçlardan biridir. Cinsiyet ayrımcılığı kadınlar için kaynaklara ve fırsatlara ulaşmada eşitsizlik, şiddet, temel hizmetlerden yararlanamama ya da engellerle karşılaşma, çalışma yaşamı ve siyasette sınırlı olarak yer alma ve erkeklerle kişisel ilişkilerinde güç dengesizliğine neden olmaktadır.

Kadınlara Yönelik Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi'nin (CEDAW) 1. maddesi kadına karşı ayrımcılığı şöyle tanımlamıştır:

“Kadınlara karşı ayrımcılık, siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, kişisel veya diğer alanlardaki kadın ve erkek eşitliğine dayanan insan haklarının ve temel özgürlüklerinin, medeni durumları ne olursa olsun kadınlara tanınmasını; kadınların bu haklardan yararlanmasını veya kullanmalarını engelleme veya hükümsüz kılma amacını taşıyan veya bu sonucu doğuran cinsiyete dayalı herhangi bir ayırım, dışlama ve kısıtlama anlamına gelir.”

Cinsiyete dayalı ayrımcılık, 'kişisel' olarak gördüğümüz yaşam alanlarındaki rollerimizi ve hareket alanlarımızı denetlemesi ve sabitlemesi bakımından, kişisel özgürlüklerin en temel ihlalidir. Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık, sadece kadınların toplumsal kaynaklardan eşit biçimde yararlanmalarını engellemekle kalmaz; cinsiyetini kadın ve erkek olarak tanımlayan bireylerden farklı cinsel yönelimleri olan bireylerin başta yaşam hakları olmak üzere, temel insan hakkı ihlallerine maruz bırakılmalarına da yol açar.

Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet: Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, erkeklerle kadınlar arasında sosyal olarak atfedilen farklılıklara (başka bir deyişle toplumsal cinsiyet farklılıklarına) dayanan, bir kimsenin iradesine karşın yapılan ve her türlü zararlı eylem için kullanılan bir kapsayıcı terimdir. Fiziksel, cinsel veya ruhsal olarak zarar veya acı veren eylemleri, bu tür davranışlarla tehdit etmeyi, zorlamayı ve diğer özgürlükten mahrum bırakma hallerini içerir. Halka açık bir şekilde ya da özel alanda meydana gelebilir ve cinsiyet kalıplarına dayalı gelişen güç eşitsizliklerinden kaynaklanmaktadır.

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, fiziksel şiddeti, psikolojik şiddeti, kaynaklara ve fırsatlara erişimin kısıtlanmasını, cinsel şiddeti, zorla (çocuk yaşta, erken yaşta) evlilikleri, cinsel istismarı, cinsel sömürüyü ve zarar verici geleneksel uygulamaları da kapsamaktadır.

Kadınlara Yönelik Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet: Kadına kadın olmasından dolayı uygulanan ve kadınları orantısız biçimde etkileyen şiddet anlamına gelir.

Toplumsal Cinsiyet Çeşitliliği: Cinsiyet kimliği ve/veya yönelimleri farklı olan kişilerin eşit veya adil temsili ile kaynak, beceri ve potansiyellerini kendi çeşitlilikleri içerisinde birbirlerinin dengi olarak değerlendirilmesi ve desteklenmesi anlamına gelmektedir.

Cinsiyet Hassasiyeti: Kadınların, erkeklerin, kız ve oğlan çocuklarının ve LGBTİ+ bireylerin farklı ihtiyaçlarının, becerilerinin ve fırsatlarının olduğunun tanınması, kabul edilmesi ve hesaba katılması anlamına gelir.

Toplumsal Cinsiyeti Ana Akımlaştırma Stratejisi (TCAS): Bu strateji, toplumsal cinsiyet eşitliği hedefine ulaşmak için haklar, sorumluluklar ve kaynaklar açısından toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısını politika üretme süreçlerinin planlama, uygulama, izleme ve değerlendirme aşamalarının tümüne yayılması, yerleştirilmesi sürecidir. Stratejiyle hedeflenen, kadınların ve erkeklerin sorun ve deneyimlerinin, ekonomik, politik ve sosyal alanlardaki politika ve programların tasarlanması, uygulanması ve izlenmesi aşamalarının bütüncül bir boyutu haline getirilmesi; böylece kadınların ve erkeklerin eşit fayda sağlaması ve eşitsizliğin ortadan kaldırılmasıdır.

Politikalar, programlar ve projeler toplumsal cinsiyet eşitliği açısından yansız değildir. Çünkü tüm politika ve programlar toplumsal cinsiyet eşitsizliği üzerine inşa edilmiş bir toplumsal yapı içerisinde üretilmektedir. Bu nedenle eşitsizliklerin azalması için, eşitsizliklerin farkında olarak yol almaya çalışmak önemlidir.

Cinsiyet Analizi: Bir süreç ya da bir görünümün, kadını ve erkeği etkileyen cinsiyet temelinde iş bölümü, üretken olan ve olmayan etkinlikler, kaynak ve imkanlara erişim ve denetim, sosyo-ekonomik ve çevresel etkenler gibi temel konular da dahil olmak üzere kadın ve erkek rolleri ele alınarak analiz edilmesidir.

Cinsiyet analizi tanımına ilk defa 4. Dünya Kadın Konferansı, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nda (1995) yer almış ve şöyle ifade edilmiştir:

“Yetkinin ve karar almanın bütün düzeylerde adil dağılımı, hükümetlerin ve diğer aktörlerin istatistiklere dayalı cinsiyet analizi yapmasına, cinsiyete dayalı bir bakış açısını politika geliştirmeye ana görüş olarak yerleştirmesine ve programları uygulamasına bağlıdır. Karar almada eşitlik, kadının güçlenmesi için temel koşuldur.”

Cinsiyet analizi, kalkınmanın kadın ve erkek üzerindeki ayrı ayrı etkilerinin sistematik bir biçimde araştırılmasıyla ilintilidir. Bu analiz cinsiyet temelinde ayrıştırılmış verilere (örneğin, bağımsız bir değişken olarak cinsiyet ve işin nasıl bölüştürüldüğü ve değerlendirildiğine ilişkin bilgilere) dayanır.

Cinsiyet analizi ırk, sınıf, etnik köken, cinsel yönelim ve yaş gibi çeşitli ve içi içe geçmiş değişkenleri göz önünde tutar.

Toplumsal Cinsiyet Etki Değerlendirmesi (TCED): Toplumsal Cinsiyet Etki Değerlendirmesi, projelerin ve politikaların kadınları ve erkekleri nasıl etkilediğini veya etkileyeceğini tahmin eden ya da ortaya çıkartan özel bir cinsiyet analizi biçimidir.

TCED grup olarak erkeklerin ve grup olarak kadınların belirli bir politikadan nasıl yararlanabileceklerini ya da katılım sağlama konusundaki kapasitelerinin nasıl birbirlerinden farklı olabileceğini gösterir. Bu değerlendirmeler, politika fırsatlarına karar verilirken kadınlar ve erkekler arasındaki eşitliği etkin bir şekilde artırmak ve eşitliği sağlayabilmek adına olumlu bir role sahiptir.

ORTAKLARLA YAPILAN ANLAŞMALARIN POLİTİKA BELGESİNE UYUMU

Ortaklarla yapılan tüm anlaşmalar, bu politikayı bir ek olarak içermelidir ve sözleşmede ortağın bu politikaya uymayı kabul ettiğini gösteren hükümler yer almalıdır.

TCDŞ VE AYRIMCILIK KONUSUNDA ŞİKÂyetLERİN BİLİDİRİLMESİ

Bu politika ile uyumlu olarak Cinsel Sömürü, İstismar ve Tacizden Koruma Politikası kapsamında Hayata Destek çalışanlarının toplumsal cinsiyete dayalı şiddete ve ayrımcılığa maruz bırakılmaları, böyle bir olaya tanıklık etmeleri veya şüphelenmeleri durumunda faili şikâyet etme ve destek isteme hakları vardır.

Hayata Destek, TCDŞ ve ayrımcılıkla ilgili tüm şikâyetleri Cinsel Sömürü, istismar ve Tacizden Koruma Politikası'nda tanımlanan "hassas şikâyet" kategorisinde tanımlamaktadır. Aynı politikada tanımlandığı şekilde geri bildirim ve şikâyet mekanizmaları üzerinden ilişkili şikâyetler bildirilir ve soruşturma süreçleri Etik Kurul tarafından yürütülür.

İSTİSNA DURUMLAR

Bu politikanın uygulanması ve yorumlanmasında, aşağıdaki maddelerin göz önüne alınması tavsiye edilir:

- Politika sadece kadınların, erkeklerin, kız çocuklarının veya erkek çocuklarının özgün hassasiyetlerine yönelik özel programların geliştirilmesine engel olmaz.
- Hayata Destek'in uyguladığı her projenin kadın ve erkek oranını her daim koruması anlamına gelmemektedir. Bu politika, Hayata Destek'in çoğunlukla kadın veya erkeği ilgilendiren konularda çalışmasına engel olmaz.
- Kadın ve erkeğin keskin hatlarla aynı muamele göreceği anlamına gelmemekle birlikte aynı değerler ve takdirler uygulanacağını belirtir.
- Kadınların kurum içinde daha yüksek pozisyondaki bir işe başvurmadaki çekinceleri veya zorluklara karşı olan kaygılarını gidermek amacıyla, Hayata Destek talepleri üzerine kapasitelerini destekleyici eğitimleri ve destekleri sağlamayı taahhüt eder. Bu, sadece kadınlara ayrılmış belirli bazı pozisyonlarda daha güçlü erkek adayların bulunduğu durumlarda kadın adaya öncelik verilmesini de kapsar.
- Hayata Destek'in hizmet verdiği toplulukların cinsiyete özgü ihtiyaçları ve tercihleri ile ilişkili olarak bazı pozisyonlar için cinsiyet belirtilerek iş ilanı hazırlanmasını da kapsar.